

La Secció de Llengua i Lliteratura Valencianes de la RACV manifesta la seua postura davant la proposició del Grup Parlamentari Popular de modificar la definició de l'entrada "valenciano" en el diccionari de la RAE

Ciutat de València, 4 de juliol de 2013

La **Secció de Llengua i Lliteratura Valencianes** de la **Real Acadèmia de Cultura Valenciana** (RACV) desija traslladar a la societat valenciana el seu posicionament respecte a la *proposició no de llei presentada pel Síndic del Grup Parlamentari del Partit Popular el passat 13 de juny, relativa al canvi en la definició de l'entrada "valenciano" en el Diccionario de la Lengua Española de la RAE, en la finalitat de que es recupere la seua consideració com a llengua en lloc de l'actual definició com a "variedad del catalán"*.

El text íntegre de la declaració és el següent:

1. Des d'un punt de vista **jurídic** l'única categoria oficial del valencià és la de 'llengua' o 'idioma', atenent a l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana de 1982, la seua reforma de 2006 i la Llei d'Us i Ensenyança del Valencià de 1983.
2. La **consciència llingüística dels escriptors valencians** a lo llarg de l'història és clara i no ofereix indicis de dubte: pràcticament des de les primeres manifestacions lliteràries valencianes, els diferents autors sempre han assumit i expressat que els seus texts estaven escrits en **llengua valenciana**, en eixe substantiu i el consegüent gentilici propi; com ho demostren abundantíssims i rotunts testimonis escrits de totes les èpoques, d'entre els quals només recordarem el de Joanot Martorell en la dedicatòria que escrigué, l'any 1490, en la seua célebre novela *Tirant Lo Blanch*:
[...] me atreviré a expondre: no solament de lengua anglesa en portuguesa. Mas encara de portuguesa en vulgar valenciana: per ço que la nació d'on yo só natural se'n puxa alegrar [...]
3. La **consciència llingüística actual** de la gran majoria de ciutadans de la Comunitat Valenciana no presenta cap de dubte en expressar que l'idioma que parlen **es denomina valencià i és una llengua pròpia i independent** de qualsevol atra –aixina ho refrenden diferents enquestes del Centre d'Investigacions Sociològiques–. Soprenen, per tant, determinats esforços polítics, econòmics i institucionals que, obsessivament, pretenen capgirar des de l'anexionisme llingüístic esta realitat sociològica inqüestionable i llegítima, intentant actuar especialment en les noves generacions de valencians.
4. D'una atra banda, **la tradició lliterària, gramatical i lexicogràfica valenciana reforça la premissa de l'identitat llingüística valenciana**. Des d'un punt de vista pràctic, **no té massa sentit insistir** en la publicació de diccionaris valencians, gramàtiques valencianes, traductors informàtics valencians, la realització de doblages valencians o la simple fixació d'un estàndard valencià oral i escrit propi –tots ells, exigits sociològicament pel nostre poble, precisament per la seua consciència no dialectal– **si no s'admet definitivament la realitat de l'existència del valencià com a ent llingüístic diferenciat** i, en conseqüència, **el seu ple reconeixement com a tal**, a nivell estatal i internacional. És esta una atra contradicció evident en la que cau permanentment l'anexionisme llingüístic. Per a R. A. Hudson, "si dos varietats són, les dos, llengües estàndard, han de ser llengües distintes".
5. Respecte a les diferents teories sobre la **conformació històrica del valencià**, la teoria de **l'autoctonia llingüística** de l'idioma i de la continuïtat demogràfica en el trànsit de la València musulmana a la cristiana, sustentada pels doctors Ubieta, Cabanes, Peñarroja o Gómez Bayarri entre atres (com, per cert, algun membre eminent de l'actual AVL feu en un passat ben recent), sosté que pot establir-se un paralelisme en **l'evolució del llatí vulgar** en els diversos territoris de la Península Ibèrica. Un llatí vulgar que, arraiat sobre els

diferents substrats llingüístics preexistents en cada lloc (l'ibèric, en el nostre cas, com en el d'uns altres territoris propencs: Aragó, Catalunya o Múrcia), mantingué més tart el seu us entre la població d'estirp iberorromana durant els sigles de dominació musulmana de la península.

Esta població autòctona, si be pogué islamisar-se religiosament de forma majoritària, mantingué en major o menor mida l'ús familiar i social de la seua parla romanç originària, de la mateixa que uns altres pobles del món igualment islamisats han mantingut el seu idioma a pesar d'adoptar la religió musulmana i l'àrap com a llengua de cultura.

Les similituts existents entre el valencià i el català poden, per tant, explicar-se per factors anteriors a la conquesta de Jaume I i, inclús, al comú substrat prerromà; tal com, per cert, sostingueren en el passat reconeguts partidaris de l'unitat de les llengües valenciana i catalana. És sabut ademés que en el nostre àmbit, com en unes altres zones de la Romània, se dona un gran conjunt de llengües afins que no escomença pel nord en Catalunya, sino en Occitània, a on hi ha unes altres modalitats no catalanes igualment pròximes llingüísticament.

I és raonable pensar que l'emudiment de l'aragonés (transplantat en alta proporció a l'àrea hui valenciaparlant) o del vocalisme català oriental (i certs matisos de l'occidental), tots ells dominants en els repobladors nouvinguts del segle XIII, aixina com **l'immediat naixement d'una consciència llingüística no dialectal, lliterària i sociològica**, són conseqüències de dita pervivència llingüística i demogràfica.

En qualsevol cas, en el marc d'un debat acadèmic entre investigadors i estudiosos, nos pareix arbitrari i escassament científic que alguns se decanten cegament per la teoria de l'alloctonia radical de l'idioma –i, de rebot, la de tot el poble valencià– sense atendre a cap altre criteri o consideració més allà que el de l'autoritat autootorgada i endogàmica.

I menys encara, voler extraure'n, de dites conclusions, **una sòrt de fatalitat històrica que haja de condicionar els criteris normativisadors actuals del valencià i inclús la seua consideració o no com a llengua**. És evident que a les diferents hipòtesis taxonòmiques en competència, se suma en València la concepció desviada d'aquells que no veuen la llengua sino com a mer instrument d'expansió i anexió. Això, evidentment, no és filologia.

6. **El cas de les llengües valenciana i catalana és perfectament comparable al del gallec i el portugués.** La principal diferència entre el cas del gallec i el portugués respecte al del valencià i el català és que el primer conta en un Estat polític per a cada llengua, mentres que en el segon abdós llengües compartixen un mateix Estat.

La pertinença de diferents llengües a contínuums dialectals més o manco interrelacionats, que poden presentar una sèrie de criteris genètics en comú, mútua intel·ligibilitat o traces llingüístiques afins, **no impediex que cada llengua seguixca el seu propi curs en la codificació, normativisació i normalisació llingüística**, com a mostra de la lligítima personalitat privativa de cada comunitat idiomàtica, que va íntimament lligada a la consciència de la pròpia identitat diferenciada.

Aixina ocorre, sense haver d'eixir d'Europa, no sols en les relacions entre el gallec i el portugués, sino també entre el búlgar i el macedoni, les llengües escandinaves, el chec i l'eslovac, el serbi i el croata o, a un altre nivell, en el contínuum dialectal del baix alemà i el neerlandés.

7. **La justificació per la qual el valencià és un idioma independent té, per tant, una base sociològica, històrica i jurídica.** La teoria de l'independència llingüística valenciana, per molt que vullga ser censurada, **és igualment científica** en la seua formulació, conta en el recolzament de filòlegs, escriptors, institucions públiques i privades, aixina com de la majoria de ciutadans de la Comunitat Valenciana. Atesa també la falta d'unitat de criteris de la filologia internacional a l'hora de tractar casos pareguts al nostre, **la RACV no pot sino considerar que la llengua valenciana és un idioma propi, independent i diferenciat de qualsevol altra llengua romànica, i obrar en conseqüència.**

Des de la publicació en 1915 de la *Gramàtica Elemental* del pare Fullana fins a l'aparició del *Diccionari General de la Llengua Valenciana* en 2010, passant per l'acort ortogràfic de 1979 (declarat oficial pel Consell preautonòmic i usat en les primeres classes de valencià en les nostres escoles), la RACV, a través de la seua Secció de Llengua, és històricament l'institució encarregada de l'estudi i promoció de la llengua i lliteratura valencianes, aixina com de la seua normativisació, aplicant criteris científics a la realitat llingüística valenciana.

Dins d'estos treballs, **esta Secció aprovà en 2009 un informe titulat *Valencianismes: propostes a la Real Academia Española***. En ell, entre atres qüestions, se proposen esmenes en el tractament o definició de valencianismes, aixina com noves accepcions per a vocables ja acceptats per la RAE. Dit estudi es va remetre a tots els acadèmics de la RAE en tant que institució normativa de la llengua castellana.

Entre estes propostes destacava la proposta de **recuperació de la definició de "valenciano"** que la RAE aprovà en 1959, segons consta en el *Boletín de la RAE*, tom 39, quadern 158, setembre-decembre de 1959 pàg. 494, on diu aixina:

"Y no está exento de alcance político la rectificación que se ha hecho en las definiciones del catalán, valenciano, mallorquín y balear con el fin de ajustarlas a la lingüística moderna, dando de paso espontánea satisfacción a los naturales de las respectivas regiones. Del valenciano, por ejemplo, se decía: "dialecto de los valencianos". Ahora se le reconoce la categoría de lengua y se añade que es la hablada "en la mayor parte del antiguo reino de Valencia"; y la nueva definición de catalán pondrá término a las consultas que recibo un día sí y otro no para que se diga si es lengua o dialecto".

Curiosament, en l'edició del diccionari de la RAE de 1970 –onze anys més tart de l'acort acadèmic– es definí al valencià com a "*variedad del catalán, que se usa en gran parte del reino de Valencia*" pero ningú ha explicat fins a la data quàn, qui i cóm acordà la RAE este canvi.

Proponem, per tant, recuperar la definició aprovada per la RAE en 1959 o solucionar la qüestió d'una manera senzilla, com es fa en el terme '*gallego*': "*gallego, m. Lengua de los gallegos*". La proposta, en cas de no voler recuperar-se la definició acadèmica de 1959 seria: "*valenciano, m. Lengua de los valencianos*".

8. Respecte a l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, més allà **d'incomplir sistemàticament els seus objectius fundacionals de defendre el nom i l'entitat de l'idioma valencià o de resoldre el conflicte llingüístic**, o més allà de preocupar-se perque un document no seguix les seues prescripcions normatives **en lloc de prendre mides perque les universitats o les escoles no respecten les seues mínimes "concessions" normatives**, aprofitem per a recomanar a dita entitat que **deixe públicament clar** si està a favor de que la llengua valenciana torne a ser considerada com lo que és (en el diccionari de la RAE com en qualsevol atre lloc), o **si per contra està conforme en que continue considerant-se una simple "variedad"**.